

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O . 0 1 4 0 6

GUR ARYEH

Rachel Shabad

*Permanent preservation of this book was made possible
by Jim, Joanne, Eve, David & Michelle
in honor of
Mickey & Harold Smith*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

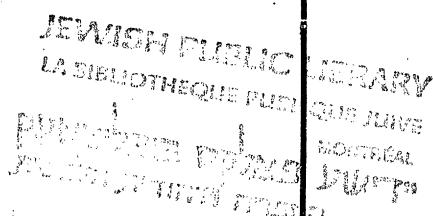
•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

רחל שנאָד.

נוֹר אַרְיָה

קינדרער-ביבליאָטֶעך פֿאָרְלָאָג ("וּרְיוֹשָׁה"), וּאֲרָשָׁע

גור אריה.

אין פרָג איז אַמְּאל גַּוועָּן אַ גְּרוֹיסֶעָר רב און גַּהְיִיטָן
הָאָט עַר גָּוֹר אֲרֵיה.

און גַּוועָּן איז גָּוֹר אֲרֵיה אַ גְּרוֹיסֶעָר בָּעֵל-מִזָּה אָוָן אַ
גְּרוֹיסֶעָר חַכְּם אָוָן פָּוָן דֵּי אַרְוָמִינָעַ יְשֻׁבִּים, שְׁטוּדָת אָוָן שְׁטוּדָ-
לְעֵץ פְּלַעַגְתָּ מַעַן קְוֹמָעָן צַו אֵיתָם נַאֲךָ צָחוֹת אָוָן נַאֲךָ אַ גּוֹט
וּוֹאָרט.

הָאָט דָּעָרְגִּירִיכְט וַיְיַזְרֵר נַאֲמָעָן צָוָם מַלְךָ פָּוָן דָּעָר מִדְּינָה,
און דָּעָר מַלְךָ הָאָט בְּעַפְוִילְעָן, מַעַן זָאֵל בְּרַעֲנָגָעָן אַיִן פָּאַלְאָז
אֲרֵין דָּעָם גָּוֹר אֲרֵיה.

איָוָן דָּעָר רב גַּעֲקָומָעָן צָוָם מַלְךָ, זְעהָט דָּעָר מַלְךָ, אָוָן
דָּעָר רב אָיו אַ גְּרוֹיסֶעָר חַכְּם, הָאָט עַר אֵיתָם לִיבָּעָר בְּעַקְוּמָעָן
פַּיְן אַלְעָז וַיְיַנְעַז הוַיְפָלִיט אָוָן הָאָט זִיךְ שְׁטוּנָדִיגְ מִיט אֵיתָם מַתִּיעָז-
גְּ וּעָן.

אַבער די הײַפְּלִיָּיט האַבען פִּינְט גַּעֲרָאָגָעָן דעם רב אוֹן
הַאַבען טָמֵיד גַּעֲוָכֶת עֲפִיס אַתְּחֻבָּה, ווי אָזְוִי אַרוֹסָצּוֹטְרִיבָּעָן
דעם יָדָעָן פָּוּן צְלָכִיס פָּאָלָאָז.

די הײַפְּלִיָּיט האַבען זיך נַהֲגַ-גַּעֲוָעָן צוֹ מַאֲכָעָן אַלְעָ
חוֹדֵש אַמְּאַלְצִיָּיט פָּאָרֶץ מְלָךְ. פְּלָעָנְטָ קַוְמָעָן דָּעָר מְלָךְ אָוֹן זַיְן
מְשִׁמְחָ-זַיְן מִיטָּ זַיְן אַגְּנָצָעַ-בָּאָכָט. דַּעַמְּאָלָט פְּלָעָנְעָן בְּרָעָנְעָן דיַיְן
פִּיעָרָן אִין פָּאָלָאָז, ווי גָּאָלְדָעָנָעַ זַוְגָּעָן אָוֹן זַיְסָע פִּידָּעָל-קָלָאָגָעָן
פָּעָנְעָן לִיְכָט אַרוֹמְבָּלָאָנוֹשָׁעָן אָרוֹם דיַיְ לִיכְטִיגָּעַ פָּעָנְסָטָעַר
פָּוּן פָּאָלָאָז.

אַבער גּוֹר אַרְיָה אִין נִישְׁתְּ גַּעֲוָעָן דִּיְךְ, ווַיְיל זַיְן גַּעֲלָד הָאָט
ער שְׁטוּנְדִּיגָּ צְוֹטִילָט צְוֹוִישָׁעָן אַרְיָמָעָ אָוֹן גַּעֲדָרִיקְטָעָ. הָאָט עַר
קִינְמָאָל קִין מְאַלְצִיְּטָעָן נִישְׁתְּ גַּעֲמָאָטָ פָּאָרֶץ מְלָךְ, אָוֹן אַיְגָעָן
מְאָל הָאָט עַר זַיְן אַפְּיָלוֹ אַגְּגָוּרְפָּעָן :

„בְּעַסְנָרָ צְוֹטִילָעָן דָּאָס גַּעֲלָד פָּוּן דיַיְ מְאַלְצִיְּטָעָן פָּאָר
אַרְיָמָעְלִיָּיט.“

אָוֹן אַיְגָעָן הָאָט דָּעָר עַלְטָסָטָעָר פָּוּן דיַיְ גַּזְוִיפְּלִיָּיט גַּעַ-
צָאנְטָ צָוָם מְלָךְ :

„אַדוֹנִי הַמְּלָךְ ! אַלְעָ דִּינְעָ הַיְּפְּלִיָּיט אָוֹן אַלְעָ דִּינְעָ
שְׁרוֹתָ מַאֲכָעָן שְׁטוּנְדִּיגָּ אַגְּרְוִיסָּאָרְטִיגָּעָן מְאַלְצִיָּיט פָּוּן דִּין בְּבוֹדָ-
וּעְגָעָן אָוֹן דיַיְ פָּעָרְבָּרְעָנְגָסָט זַהְרָ גָּוָט אַגְּאָטָ מִיטָּ זַיְן, אַבער

דער יוד, וואס זיצט אין דיין פאלצין, האט עס נאך קירנמאָל
ニישט געטהָן. ער האט נאך קיינמאָל נישט געמאָכט קיין מאָל-
צייט פונַּים מְלֵס וועגען".

אויסגעהערט דידצוגע ווערטער, האט דער מלך אריינה-

גערוףען דעם רב און געזאגט:

"הער נאָר, מיין פרײַנד! מײַנע הויפלייט זאגען, אָו דו
האָסַט מיך נישט ליב. מײַנע הויפלייט מאָכען מיר שטענדייג
פרעהליכע מאָלציזיטען, אָבער דו האָסַט עס נאך קיינמאָל נישט
געטהָן. מיר דאָכֶט זיך, אָו דו האָסַט מיך באָמַת נישט ליב..."

האָט דער רב געזאגט:

"אָדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֵין אָוָאָךְ אַרְוֹם ווּעַל אַיךְ מְאָכָעַן אָמָּלְצִיַּת
פָּוֹן דִּין כְּבֻדָּו-וועגען אָוָן אַיךְ ווּעַל אַיךְ פָּרָעָבָעָטָן דִּין-
הוּפְלִיִּיט".

אין דעם איינגענעט טאג האָט דער מלך געעהָן דעם עלט-
סטען פָּוֹן זִינַּע הוּפְלִיִּיט, האָט ער אַיהם דערצעהָלָט, וואָס גָּוָר
אַרְיהָה האָט אַיהם געזאגט, אָבער יַעֲנֵדְרָה האָט זיך צוֹלָאָכֶט אָוָן
זיך אָנְגָּעָרְפָּעָן:

"גָּלוֹבֵ אַיהם נִישְׁטָן, אָדוֹנִי הַמֶּלֶךְ. זָאַלְסָט ווּסְעָן, אָו ער
אי אָגְרוּסָעָר קְבִּצָּן. לְעִדְגָּעָ קַעֲשָׂעָנָעָס האָט ער. ווי אָזְוִי ווּעַט
ער מְאָכָעַן אָמָּלְצִיַּת?"

האט דער מַן אָדריך געטהָן מיט די אָקסלען און גע-

וְאֶגְמֵט :

«אָבעָר דער יוד איז זעהָר אַנְעַהְרַלִיכְעָר מַן. עַר טוּהָט שטענְדִיגְג דָסֶס, וֹאָס עַר זָאָגַט».

אין עטלִיכְעָר טַעַג אַרְוֹם האָבָעָן די הוַיְפָלִיאַט שטילֻעָרְהִיאַט צוֹגָעְשִיקְט אַמעְנְשָׁעָן, עַר זָאָל זָעָהָן, צַי דַעַר רַב מַאֲכֵט הַקְּנוֹת צוּם מַאְלְצִיָּט. קומָט יַעֲנָעָר בָּאַלְד צְרוּיק אָן קִיְלַט פָּאָר גַּעַלְעָכָר. די אוּיגְלָעָךְ זָעָנָעָן פַּעֲרָגָאָסָעָן, די לַיְפָעָן פְּלַאָצְעָן אוּיפָּחָדָן צִיהָן פָּוּן לְאַכְעָן.

«וֹאָס לְאַכְסָטוֹ אָזְוִי? רַיְד שָׂוִין, וֹאָס הַאַסְטוֹ דָאָרָט גַע-זָעָהָן?»—פַּרְעָגָעָן די הוַיְפָלִיאַט אִין אַיִן קָוָל.

אָבעָר אָז דַעַר לְאַכְעָר קומָט עַטְוֹאָס צַו זָיָד. קָאָן עַר קוּיִם אַרְאָבָוֹאָרְפָעָן פָּוּן דַעַר צָוָג :

«דַעַר רַב זִיכְט אָן לְעַרְנָמָט, אָן די שְׁטוּב אָז טְוִיט אָן לעַדְיָג... קִיְין שָׁוּם זְכָר פָּוּן עַפְסִים אַמַּאְלְצִיָּט».

בֵּין דַעַט עַלְטְסָטָעָן פָּוּן די הוַיְפָלִיאַט האָבָעָן גַּעַנוּמָעָן גַּלְאָן-צָעָן די אוּיגָעָן.

«גּוֹט, גּוֹט,—האט עַר גַּעַזְגַּט.—דָס יְזָעָל וּוּעַט שְׁוִיךְ האָבָעָן אַווּיסְטָעָן סָוִף. דַעַר מַן וּוּעַט אֵיהָם אַונְדָאִי אַרוֹוִיס אַגְעָן פָּוּן פְּאַלְאָצָן».

זענען ווידער פערלאָפֿעַן עטליֶיכּ טעג. שיקען ווידער אָ מענשען די הויפְּלייט. זיי קאנען זיך נאָך אַלְץ נישט בערוהיגען. אָפְּשָׁר האָבען זיך שוין אַנגעהויבּעַן די פְּקָנּוֹת פּוֹנוֹם רְבִ'ס מְאַלְץ?

געהט דער מענש און קומט צריַק אָונְ לְאַכְּט ווַיְדַעַּר.
„עַט! ווַיֵּס אֵיך ווֹאָס. עַס הוַיְבַּט זיך גָּרְבִּישְׁט אָן. דער
רְבָּן וַיֵּצֵט אָונְ לעַנְתָּ. דער האָט, אַזְּגִים, פֻּרְגָּעַסְעַן אַין דער גָּאנְ
צָעֵר פְּעַשָּׂה.“

פאָטשען די הויפְּלייט מיט די הענד אָונְ גַּלְעַטָּן זיך די
שענע בערד אָונְ רַיְדַּעַן צוֹפְּרִידַּעַן אָונְ גְּלִיקְלִיךְ:
„גּוֹט, גּוֹט! דער ווּעַט שוֹין בעקמּוֹן זַיִן ווַיסְטַעַן סָוָף.
אַיצְט ווּעַט דער מְלָך וְעַהֲן, אָזְ דָּאַס יְודַעַל האָט אַיהֲם גַּע
גָּאָרט...“

נאָר אָט האָט זיך שוין אָונְטַעְגְּרוֹקְט דער טָאג פּוֹן
מְאַלְצִיְּט. די לעצטט נאָלַט האָבען די הויפְּלייט נישט גַּעַשְׁלָאָ-
פּעַן פּוֹן אַונְגַּעַדוֹלֶט. זַיִ האָבען מיט אַגְּנָיוֹג נישט צוֹגְעַמְאַכְּט,
זַיִ האָבען שוֹין גַּעַוְאַלְט זַעֲהָן אַנְקָמָה אַין יְודַעַן, ווֹאָס אַין
אַזְּוִי בְּעַלְיִבְּט פִּים מְלָך. בָּאַלְד וַיִּס אַיִן נאָר טָאג גַּעַוְאַרְעַן,
זענען זַיִ אָזְ סַגְּשַׁפְּרוֹנוֹגָעַן פּוֹן די בעטָעַן, זיך שנעל צַנְגָּע.

אַתָּה אֶן גְּלַעְדָּן אֵיךְ תִּהְאֵן וְאֵט הַעֲרֵת זִיךְ מִיטָּן מְאֻלָּן.
זִיכְיָה.

ז' צוית לוייפט דערוויל זעהר האַסְטִיגַן אַט אַיז שוין עַ
שׁוֹן צוֹם מְקַלְּגִיט—אוֹן דער בָּב אַיז נָאָךְ נִשְׁטָא אַט אַיז שוֹן
אַגְּלַפְּעַ שְׁעה—אוֹן אַרוּם אַיז שְׁטִיל, וְוי אוּף אַבִּית-עוֹלָם. קִיְּין
שׁוֹם אַרְבִּיטִיט, קִיְּין שׁוֹם הַכְּנָתָ צוֹם מְאַלְצִיטִיט.

“עַד וּעַט שׁוֹן אַזְדָּאי נִשְׁתָּ קְומָעָן,”—הַאָבָעָן זַיְּ זַיְּ
שְׁטִיל אַיְבָּרְגָּעְשְׁמוּעָסְטָ אוֹן דִּי אַוְגָעָן הַאָבָעָן גַּעֲרָבָעָטָ פָּוּן
שְׁמַחָּה.

אַבָּעָר אַן דָּעַר אַיְגָעָנָעָר רְגָעָה אַט זַיְּ בְּעוּזְיָעָן דָּעַר
רְבָּב אַגְּגָעָתְהָאָן אַיְן בָּגְדִּי יוֹם-טוֹב, אוֹן אַט פָּעָרְבָּעָטָעָן דָּעַם
מֶלֶךְ אוֹן דִּי הוּיְפָלִיט צוֹם מְאַלְצִיטִיט.

הַאָבָעָן זַיְּ דִּי הוּיְפָלִיט אַיְבָּרְגָּעְקָוּקָטָ צְוִוְוָשָׁעָן אַיְגָעָנָדָעָר
אוֹן קִיְּין וְאַרְטָ נִשְׁתָּ גַּעֲרָדָט.

בָּאַלְדָּ דָּעְרוּנִיף אַט מַעַן זַיְּ אַרְיִינְגָּעְזָעַט אַן שְׁעַנָּעָ קָאָ
רְעַטְעָסָ אוֹן זְעַנָּעָן צְוֹאָמָעָן מִיטָּן בָּב אַרְיִינְגָּעְפָּאָהָרָעָן פָּוּן דָּעַר
שְׁטָאָדָט. דָּעַר מְלָךְ אַיְן גַּעֲפָאָהָרָעָן פָּאָרָאִיסָּ, פָּאָהָרָעָן זַיְּ אוֹן
פָּאָהָרָעָן, דָּעַרְזָעָהָעָן זַיְּ פָּלְצָלָנוּגָּ אַשְׁעָנָעָם פָּאָלָאָץ אוֹן אַרוּם דָּעַם
פָּאָלָאָץ אַגְּרָטָעָן אוֹן אַיְנָסָ גַּאֲרָטָעָן שְׁטָהָעָן רִיזְעָנְבִּיםָעָר אַן
אוּף דִּי בּוּמָעָר וּזְקָסָעָן גַּאֲלָדָעָנָעָ פִּירָוֹת.

...און דפֶר דב האט פֿערבעטען דעם מלך צום מאלצ'יט.

๔ ט דער רב אַבְשָׁטְלָעֶן די קָאָרְעָטָעָס אָן פָּעָרְבָּעַט
דַּעַם מְלֵךְ מִיט די צָלָע גַּעֲסַט אַיִן פָּאַלְאָץ אַרְיִין.
קָוְמָעַן זַיִן אַרְיִין אַיִן פָּאַלְאָץ, בָּעוֹווִיְּזָעַן זַיִן תִּיכְּפָּר פָּוּן די
הוַיְכָּע אַפְּעָנָע טִירָעַן יְוָנוּעַ שְׁלָאַנְקָעַ דִּינְגָּעַר מִיט וּוַיִּסְעַ הָאַנְדָּ-
טִיכְלָעַץ אַוִּיפָּרְדָּעַ אַקְסָלָעַן. קָוְקָעַן זַיִן וּוַיְדָעָרָמָּאָל אַיְבָּעַר די
הַוִּיפְּלִילִיט צַוְּיִשְׁעַן אַיְנָאַנְדָּעַר אָן די פָּנִימִיעַר פָּלָאַמְעַן זַיִן אַיְצָט
פָּוּן צָאָרָן אָן חַוְּרָה, אַבָּעַר זַיִן שְׁוֹיְיִגְעַן אָן רִידָּעַן אַוּאָרָט נִישְׁטָן.
פָּלוֹצְלִינְגַּה האָט זַיִן גַּעֲפָעָנְטַט אַהֲיָכָּע טִיר אָן די גַּעֲסַט
הַאָבָעַן דָּעַרְזָעַהָן אַגְּרוּסָים צִימָעָר מִיט לְאַנְגָּעַ גָּאַלְדָּעָנָע שְׁטוֹהָלָעַן,
מִיט גָּאַלְדָּעָנָע טִישָׁעַן, אָן אַוִּיפָּרְדָּעַ אַיִן דִּי טִישָׁעַן האָט זַיִן גַּעֲפָעָנָע פָּוּן
פְּלַ-טּוֹב, אָן די גָּאַלְדָּעָנָע בְּלִיּוֹם, אַיִן וּוּלְלָעַ עַס זְעַנְעַן גַּעֲלִיגְעַן
די מַאְכָּלִים, הַאָבָעַן גַּעֲלִוְיְכָּתָעַן, וּוּ פִּיעָרָן, צַוְּיִשְׁעַן די בְּלִיּוֹם
אָן גַּעֲפָעָסָעַן זְעַנְעַן גַּעֲלָעָגָעַן קְרַעַנְצָעָלָעַ פָּעָרָל אָן אַיְנָצְעָלָעַן
דִּימְעָנָמָעַן אָן בְּרִילְיאָנָטָעַן אָן פָּוּן די וּוּנְדָר אַיִן אַוְיְגָעָנָגָעַן
אַוּלְוִיְּעָרָ שִׁיּוֹן, וּוּ פָוּן הַיְמָעָל.

וּוּ גּוֹט אָן וּוּ שְׂעַן דָּא אִיזְגַּי—הָאָט דָּעַר מֶלֶךְ גַּעֲרָאָכָּט
אַבָּעַר עַר האָט גָּאָרְנִישָׁט גַּעֲרָעָט, נַאֲר גַּעֲשָׁוְיִגְעַן.

מִיְּנַעַן חַשְׁוּבָּעַ גַּעֲסַט!—הָאָט זַיִן אַגְּגָעָרָפָעַן דָּעַר רב.—
זַעַט זַיִן צָוֵם טִישָׁ, פָּסֶט אָן טְרִינְקָט אָן זָאַל אַיִן וּוּאַיִל
בַּעֲקָומָעַן.”

האָט זיך דער פֿאָד אַנדער גּוֹעַצְט בִּים טִיש אָונְ אַרום
איַהֲם—אַלְעַ הַוִּיפְלִיַּת. הַנוּטֵר יַעֲדָעָן שְׁטוֹהָל הָאָט זיך בְּאַלְרַ
אַנדְרָגָעַשְׁטָעלַט אַ דִּינְגָּר אָונְ גּוֹוֹאָרֶט אוּפְּזַן קְלֻעַנְסְּטָעַן בע-
פְּעהַל פָּוּן גְּאַסְט.

די גּוֹסְטַה האָבָעָן זיך פְּרִיהָעָר גּוֹוֹיִילְט אָונְ נַאֲכְדָּעָם גַּע-
גּוֹסְעָן. לַיְיכְּטָעָר גּוֹטָעָר וּוֹיִין, וּוֹאָסְטָהָאָט נִישְׁטַ פֿעַרְשְׁפּוֹרְטַ,
הָאָט זיך גּוֹגָאָסְעַן פָּוּן קְרִיסְטָאַלְעָנָעַ פְּלָעַשְׂעָר אַין הוַיְכָעַ דִּינָעַ
גְּלוֹעַלְעַךְ, אָונְ יַעֲדָעָר הָאָט גּוֹשְׁפִּירַט, אֹזְעַר הָאָט נָאָךְ קִינְמָאָל
נִישְׁטַ גּוֹזְעָהָן אֹזְעַשְׁנָעָם אָונְ רִיכְעָן מְאַלְצִיְּטַ.

קִינְמָוִיךְ הָאָט אַוִּיךְ נִישְׁטַ גּוֹפְּעַהְלָטַ.
פָּוּן צִיְּיט צַוְּנִיתְהָאָט זיך גּוֹהָעָרָט שְׁפִּילְעָן אַנְיָאָרַ-
קְעָרָסְטָעָר, אַבְּעָרָמָעַן הָאָט אַיְהָם נִישְׁטַ גּוֹזְעָהָן, אָונְ פְּרָעָהִילְכָּעַ
קְלָאָגְעָן האָבָעָן דָּא אַוִּיךְ לַיְיכְּטַ אַרוֹמְגַעְבָּלָאַנוֹשָׁעַט אַרוּם די
לַיְיכְּטִיגָּעַ פְּעַנְסְּטָעַר.

דָּעָר מְלָךְ, וּוֹאָס אַיְוּעָהָבָט גּוֹוֹעָן צַו גָּאָלְדָעָנָעַ פָּאַ-
לָאָגְעָן אָונְ בְּרִילְיָאנְטָעָנָעַ פְּלִים, הָאָט נָאָךְ אַין לַעֲבָעָן נִשְׁטַ גַּע-
זָעָהָן אַוִּיפְּילְ עַשְׁרָוֹת אָוּיְפְּילְ פְּרָאָכָט. דָּאָכָט זיך, אַ קְלִיְּ-
נִיגְקִיְּטַ: עַר הָאָט קִינְמָאָל נִישְׁטַ גּוֹזְעָהָן אַין לַעֲבָעָן אֹזְעַשְׁעַן
זָאַיְצָמָעַסְטָעַלְעַ. דָּאָסְדָּאָגְעַזְעַ זָאַלְצָמָעַסְטָעַלְעַ אַיְוּעָן בְּעַשְׁאָטָעָן מִיטַּ
פְּרִילְיאַנְטָעָן אָונְ הָאָט גּוֹלְוִיכְטָעָן מִיטַּ גְּרִינְעַ אָונְ רְוִיטַעַ פִּיעַרְלָעַן.

לאנג האט זיך בעזיזען דער מאָלץיט, צולעצעט איז מען
ארויס איז גַּאֲרְטָעַן. די שלאנקע בוימער, בעגאָסען מיט זונ
זונען געשטיינען שטאלץ און שווייגענדיג אַבער די צוֹוִיגֶעָן,
בעלָאָדָעָן מיט צייטיגע פִּירְתָּה, האָבָעָן זיך געניזט צו די גַּעַסְט
און זיך גַּעַבְעַטָּעָן:
“גענִיסְטָ פָּוּן מֵינָעָ פֿרְוֹכְטָעָן... גַּעַנִּיסְטָ פָּוּן מֵינָעָ פֿרְוֹכְ
טָעָן...”

און די פִּירְתָּה האָבָעָן זיך לִיְּכָט גַּעַלְאָזֶט רִיסְעָן אָוָף
דער צוֹנָג זונען זיי צוֹגָאנְגָעָן ווי צוֹקָעָר.
האָט דער מֶלֶךְ פֿרְוֹכְטָ פָּוּן דִּי פִּירְתָּה, אַיז גַּעַגְגָּעָן אַיִּשׁ
בער די גַּלְאָטָעָ אלְעָעָן, פֿוֹנְקָט ווי מיט גַּאֲלָד בעזיזען, אָוָן
האָט גַּעַגְּפָט. אַלְצָן אַיז דָּאַ גַּעַוְעָן נֵי אָוָן אַזְוִי שָׁעָן, ווי עַס קָאָז
נָאָר עֲפֵיס זִין שָׁעָן אַין אַחְלָמָם. אַבער ער שוֹוִיגֶט אָוָן רַעַדְט
קִיְּין ווֹאָרט נִישְׁט.

די זָוָן בְּרַעַנְטָ שְׁוִין אַרְוִיְּטָ הַינְּטָעָר די הוֹילְעָ דִּיְוָעָנוֹבִי
מעָר, אָוָן עַס ווֹעֲרַט שְׁוִין שְׁפָעַט.
אַ גַּלְיְּקִילְיְּכָעָר אָוָן אַדְּאַנְקָאַבָּאַרְעָר, בעקוּקָט דָּעָר מֶלֶךְ צָוָם
לְעַצְמָעָן מְאַל דָּעַם גַּאֲרְטָעַן אָוָן אַיז זִיך מְבִינָן צו פָּאַהְרָעָן אַ-
היִים. אַרוּם אִיהָם פֿרְזָאַמְלָעָן זיך אַלְעָ הַוִּיפְלִיאִיט אָוָן מיט לאָנְגָ-
וָאָמָע טְרִיט גַּעַתְמָעָן אַרוּסָ פָּוּן גַּאֲרְטָעַן.

אַבָּעַד אִינְגֶּר פָּונְדִּי הַוִּיפְלִיִּיט, דָּעַר סָצְמָע עַלְתָּטָעַל,
קָאָן זִיךְ נִישְׁתְּ רֵיחָרָעַן פָּונְדִּרְט : עַר קָאָן נִישְׁתְּ גַּהֲן, פָּונְקָט
וַיִּצְּחַגְּעַשְׁמִידְטָעַר צָום אַרְט.
פָּרָעָגָט אִיהָם אִינְגֶּר פָּונְדִּי הַוִּיפְלִיִּיט :
„פָּאָרוֹוָאָס זִיכְסְּטוּ ? קָוָם מִיט אָנוֹן ?“
עַנְטָפָעָרְט דָּעַר עַלְתָּטָעַר מִיט אַפְּיִינְלִיכָּעַר מִינָּע אַוִּיפְּזָן

בְּגִים :

„אֵיךְ קָאָן מִיךְ נִישְׁתְּ אַוִּיפְּהַוִּיבְּעָן ...“
דָּעַרְגָּעָהָנְט זִיךְ יַעֲנָר, בּוֹיגְט זְלָךְ אָן אָונְ פָּרָעָגָט נָאָגָּה.
אַמְּאָל :
„וּוְעַר הַאֲלָט דִּיךְ צָו ? דָּא אִין דָּאָךְ קִיְּין יְלוֹד-אַשָּׁה
נִישְׁטָאָ ? ...“
אַבָּעַד דָּעַר עַלְתָּטָעַר פָּונְדִּי הַוִּיפְלִיִּיט שְׁרִיְּת שְׁוִין מִיט
אַפְּרָשְׁטִיקְטָעַן קֹול :
„גּוֹאָלָד, אֵיךְ קָאָן מִיךְ נִישְׁתְּ אַוִּיפְּהַוִּיבְּעָן ! גּוֹאָלָד, וּוֹאָס
איּוֹ מִיט מִיר גַּעַשְׁהָן ! ...“
בָּעַט זִיךְ יַעֲנָר :

„פְּרוֹבָּזִיךְ, אַפְּשָׁר וּוּסְטָו זִיךְ קָאָגְעָן אַוִּיפְּהַוִּיבְּעָן ...“
פְּרוֹבָּט עַר זִיךְ מִיט אַלְעַ פּוֹחוֹת, קָאָן עַר אַבָּעַד נִישְׁתְּ.
זִיךְ פִּיס רֵיחָרָעַן זִיךְ נִישְׁתְּ פָּונְדִּרְט, פָּונְקָט וַיִּגְּבָּ�נְדָּעָן, אָונְ

די אויגען אַנְגָּעָסָעַן מיט גְּרִימְצָאָרָן, ווילען אַרוֹוִיסְשְׁפְּרִינְגָּעָן
 פון אונטערן פערקנִיגְטְּשְׁטְּפָעָן שטערען. שרײַט ער אָן שילט דעם
 יוזען מיטְּזָן פֿאַלְאָזֶן, מיטְּזָן מְאַלְצִיְּטָן.
 לויפְּטָט דער צוּוִיטָעָר פון די הוַיְפָלִיאַט אָן דער צְעַהְלָט
 אלְּזָן דעם מְלָךְ. נְאָפָט דער מְלָךְ אָן גַּעַתְּ אַלְיָין אַ קְוָקְטָהָאָן,
 ווֹאָס דְּאָרָט אֵיז גַּעַתְּהָן מיטְּזָן עַלְטְּסְטָעָן פון די הוַיְפָלִיאַט.
 קומְטָט ער אוּפְּזָן אָרטָט, זַעַתְּ עָרָר, ווֹי דער עַלְטְּסְטָעָר זִיצְטָן,
 ווֹי אַ צּוֹגְעַשְׁמִידְטָעָר אָן די אוּגָעָן שְׁפְּרִינְגָּעָן אִיהָם אַרוֹוִיסְשָׁפָן
 אונטערן שטערען. זַאֲגָט דער מְלָךְ :
 "שְׁטָעָה-אוֹףְּ אָן קְוָם מִיטְּ אָנוֹן...".
 אַבְּעָר דער עַלְטְּסְטָעָר כְּרִיפְּעַט-אַרוֹוִיסְשָׁפָן, ווֹי אַ פֿערְוּוֹ אַונְדְּעַטָּעַץ

תְּהִיא :

"אַיד קָאָן נִישְׁטָא, אַיךְ קָאָן נִישְׁטָא, אַדוֹגִי הַמְּלָךְ !"
 רְוֻפְּטָזֶיךְ אָן דער מְלָךְ צוֹ אַיְינָעָם פון די הוַיְפָלִיאַט :
 "גַּעַתְּ נְאָגָד דעם רְבָּה. אַפְּשָׁעָר ווּעַט ער העַלְפָעָן."
 לוֹיְפְּטָט יְעַנְעַר צָוָם רְבָּה, ווּעַלְכָעַר אֵיז שְׂוִין גַּעַתְּאָגָעָן אוֹףְּ
 יְעַנְעַר זִיתְ גַּאֲרָטָעָן אָן דער צְעַהְלָט אִיהָם, ווֹאָס עַס אֵיז גַּעַתְּ
 שְׁעָהָן מיטְּזָן עַלְטְּסְטָעָן פון די הוַיְפָלִיאַט.
 אוּסְגַּעַהְעַרְטָט דִּידְאָזְיָגָעָ בְּשָׂוְרָה, רְוֻפְּטָזֶיךְ אָן דער רְבָּה :
 "מִסְתְּמָא הָאָט ער עֲפָים צּוֹגְעַנוּמָעָן פָּוּנִים מְאַלְצִיְּט-טִישָׁ".

דער מלך נויגט זיך פֿאָרֶן רב און זאָגַט:
„איין זאָך וועל אֵיך דִיך בעטען: זַי מיר אַפְּרִינֶר...“

אַבער ער ווועט זיך נישט אויפהייבען פון זיין אָרט, קל-זְמַן עֶזֶר
וועט נישט אומקעההָרָן די גִּנְבָּה...”

לויפט צורייך דער שְׁרָה אָונֵן גִּיט-אייבער דעם רבִּס
ווערטער. האָט מען בעוֹלֶט דעם עַלְתְּסַטְּעָן פון די הוּיְפְּלִיטִין אָונֵן
מען געפֿינְט בֵּי אַיהֲם אֵין קַעְשְׁנָעַ דָּאָס שְׁעַנְעַ זַלְצְמַעְסְּטַעַלְעַ.
גִּיט מען עַס אַיבְּעָר דעם רבִּס אָונֵן דער עַלְתְּסַטְּעָר הוּיְבָט זִיךְ
אויף מִיקְּפָּה וּמִיד פון אָרט אָונֵן רַוקְטַּזְיךְ אַוואָעַק אֵין אַ זִּימְּנָה
וּוַיְלָעַ ער שְׁעַמְּט זִיךְ פָּאָרְץ מְלַךְ אָונֵן פָּאָר די הוּיְפְּלִיטִין.

אַבער גּוֹר אָרִיָּה רַופְּט זִיךְ אָן צּוֹם מְלַךְ :
“אַדְוָנִי הַמְּלָךְ, אֹיְבָדָאָס זַלְצְמַעְסְּטַעַלְעַ גַּעֲפִינְט חָנָן אַין
דיינְעַ אָוִיגְעַן, קָאנְסְטוֹן זִיךְ עַס גַּעֲמָעַן אֹיְף אַ חֻזְּקָשׁ צִיְּטָן.
אַבער אָז דער הוֹךְשׁ ווועט אָרִיבָעַר, מַזְוָטוֹ מִיר עַס אַיבְּעָר גַּעֲפִינְט
צּוֹ די הענד.”

הָאָט גַּעֲנוּמָעַן דער מְלַךְ דָּאָס זַלְצְמַעְסְּטַעַלְעַ אָונֵן זִיךְ
אוֹמְגַעְקָהָרָט אֵין זִיין פָּאָלָאָן.
איַבְּעָר גַּעֲשָׂל אַפְּעָן רַוְּהִיג אָונֵן גּוֹט די נַאֲכָמָה, הָאָט ער זִיךְ
אוֹיְף מַאֲרָגָעָן אַגְּגָעָרְפָּעָן צּוֹ זִינְעַ הוּיְפְּלִיטִין :
“אַיצְט זְעוֹה אֵין, אָז דער רבִּס אֵין אַ גַּרְוִיסָּעָר מִןְאָן אֵין
אַ גַּרְוִיסָּעָר צְדִיקָה, אַבער דער עַלְתְּסַטְּעָר פון די הוּיְפְּלִיטִין אֵין אַ

שלעלטער און א פאלשער מעונש. פון היינט-אן וויל אין נישט
מעהָר זעהַן זיין געשטאָלט".
און אֶזְוִי אֵין גַּעֲשָׁהָן : דער עַלְטַסְטָעָר פֿוֹן די הוַיְפָלִיָּט
הָאָט זִיךְ שִׁין מַעַהָר נִישְׁט גַּעֲוִוִיזָעָן אַוְיף זִינְעָן אוּגְעָן.

* * *

6

די יַאֲהָרָעָן זַעֲנָעָן דַּרְדוּיְיל גַּעַלְאָפָעָן, דַּעַר מְלִיכָּה אֵין אַלְט
גַּעַוְאָרָעָן, אַבְעָר עַר הָאָט נָאָךְ אַלְצָן נִישְׁט גַּעַקָּאנְט פֻּעַרְגָּעָסָעָן
דַּעַם פַּאֲלָאָץ מִיטָּן גַּאֲרָטָעָן, אָוֹן עַר הָאָט עַפְטָעָר גַּעַטְרָאָכָט :
„וּוי קוּמֶט צָוֵם גּוֹר אַרְיָה אַזְאָ פַּאֲלָאָץ מִיט אַזְאָ גַּאֲרָ-
טָעָן ? אָוֹן וּוי אֶזְוִי הָאָט עַר עַס גַּעַמְאָכָט אַזְאָ מַאֲלָצִיָּט ? דָאָס
אי אַזְאָ וּוֹאַנְדָּעָר, וּוֹאָס לְאָוֹט זִיךְ נִישְׁט מַשְׁגִּיזָיִן.“
אָוֹן אַיְינְמָאָל זַעֲנָעָן בִּים מְלִיכָּה גַּעַזְעָסָעָן גַּעַסְט פֿוֹן אַ זְוִיָּ-
טָעָר מִדְיָה אָוֹן זְיִי האָבָעָן אַיְהָם פֻּעַרְצָעָהָלָט אַזְאָ מַעַשָּׂה :
„דַּעַר מְלִיכָּה פֿוֹן אַ זְוִיְיטָעָר מִדְיָה הָאָט אַמְּמָאָל גַּעַוְאָלָט מַאֲכָעָן
אַגְּרוֹוִיסָעָן בָּאָל פָּאָר זִינְעָן הוַיְגַעַשְׁטָעַלְטָע גַּעַסְט. אָוֹן עַס אֵין גַּעַ-

קומען דער טאג פון באָל, איז געשען אַז אַזונדער : דער פֿאַ-
לאָץ מיט די מאָלִים, מיט די בְּלִים אָוֹן די דינער זענען אַנטְרוֹ-
גען געוֹאָרֶעֶן פֿוֹן די אוֹיגֶעֶן, זענען געקומען די שְׁרוֹת אַיפֿין
באָל, אַפְּבָעֶר אַמּוֹסְטַּ-ニִשְׁמָאָ קִין ווַיְנַעַן, נִשְׁטָאָ קִין מַאֲלִיבָן,
קִין דינער. אַטוֹיטָר פְּלָאָצָן, זענען אַוּעָק דְּרִיְּ טָעָג אָוֹן עַס
הָאָט זִיךְ צְרוּיקְגַּעַתְּרָטְדָּ דָּעָר פְּלָאָצָן מִיט די דִינְדָר אָוֹן די
וַיְנַעַן. אַלְּצָהָאָט זִיךְ צְרוּיקְגַּעַתְּרָטְדָּ אוֹיף זִיךְ אַרטָּ, אַפְּבָעֶר
איַן זָאָךְ הָאָט גַּעַפְּעַהְלָטְסָ אַטְיָעָר אָוֹן שָׁעָן זָאָלְצְמַעַטְטָעָלָעָן.
וַיְסִיסְטָ אַיהֲרָ אַפְּבָעֶר, וּזְאוּזִיךְ דָּאָס אַזְּ גַּעַשְׁעָהָן ? אַין דָּעָר זָאָךְ
איַן פַּעַרְמִישָׁטְ גַּעַוּעַן אַצְּדִיקְסָ.

אוַיסְגַּעַתְּרָטְדָּ דִידָאַזְיָעָן ווּעַרְטָעָרָטָ, הָאָט זִיךְ דָעָר מְלָךְ
שְׁטָאָרָק פַּעַרְטְּרָאָכָטָ, דְּרִיְּ-טָעָג הָאָט עָר נִשְׁטָ גַּעַרְעָדָט אָוֹן אַיפֿין
פַּעַרְטָעָן הָאָט עָר גַּעַרְוָטָ צָו זִיךְ דָעָם רְבָּ.

עָר הָאָט גַּעַוְאָלָט פַּרְעָגָעָן דָעָם רְבָּ וּוּעַגְעָן יַעַנְעָם וּוּאָנוֹ-
דְּעַרְלִיכְעָן פְּלָאָצָן מִיטְעָן גַּאֲרָטָעָן, וּאָס זַעַנְעָן אַזְּוִי פְּלַצְלָנָגָג
עַנְטְּפָלְעָקָט גַּעַוְאָרֶעֶן פְּאָר זַיְנָעָ אַוְיָגָעָן, אַפְּבָעֶר עָר הָאָט נִשְׁטָ
גַּעַקְאָנָט פְּרָעָגָעָן, אַיהֲם הָאָט זִיךְ גַּעַדְאָכָט, אָז עָר טָאָר וּוּעַגְעָן
דָעָם נִשְׁטָ רִיְדָעָן, אָז דָאָס אַזְּ אַגְּרִיסְעָרָ סָודָ, וּאָס נָאָר אַ

נוֹט אָוֹן שָׁעָן הָאָרֶץ קָאָן בַּעֲקוּמָעָן אַנְעַטְפָּעָר דָעָרִיתָ.

אוֹן עָר הָאָט זִיךְ אַנְגְּגָרְוָפָעָן צָוָם רְבָּ.

שׂאָם גאנצע ליעבען בין איך מלין צו פֿרְעָמָן זין
עפִס, צַבָּעֶר אֵיך פִּיהְלָג אָז אֵיך טָאָר עַס נִישְׁטָהָאָן, וויל
אֵיך בין נִישְׁטָה גַּעֲנָג גּוֹת אָוֹן ווַיְיל אֵיך האָב פֿער גָּאָסָעָן בלוט
איָן מִינְעָמָלָהָוָת, אַבְּעָד אַיְן זָאָךְ ווּעָל אֵיך דִּיך יָאָבְעָטָעָן:
זַיְן מִיר אַפְּרִינְד...
דָּעַר בְּבָהָאָט אוּפְּגָעָהוִיבָעָן צְוַיִּי רִיבָּעָ גּוֹטָעָן אוּגָעָן אָוֹן
זַיְן אַנְגָּעָרוֹפָעָן:
„אֵיך הָעָר, ווֹאָס דַו זַאָגָסְטָן.“
אוֹן דָעַר מֶלֶךְ הָאָט צְוַגְּעָבָעָן:
„דוֹ בִּזְמַט אַצְדִּיק, אַרְיִינְעָר גַּעֲלִיכָּעָר מָאָן, דוֹ וּוּסְט זַיְן
מִין בְּעַסְטָעָר פְּרִינְד.“
אוֹן צְוַיִּי אַיְן גַּעֲוָעָן: בִּזְמַט סָאָמָע טְוִיט אַיְן גּוֹר אַרְיִיה
נְעֻוּעָן זַיְן בְּעַסְטָעָר פְּרִינְד אָוֹן וַיְין לִבְּסָטָעָר בָּעַל-יְוָצָאָן.

קונדער-ביבליאטעל

400 דער פערלאג "יודייש" 400

אונטער דער רעדאכציינ פון דוד קאסעל.

ביטשרט סטאאו פטעדר טאם^{*}
רפהאל גוטמאן הילל הוקן
רפהאל גוטמאן ר. עקיבא
רפהאל גוטמאן חוני המעהל
רחל שאבאד גור אריה
רחל שאבאד פאר'פושטער שלאָס
רחל שאבאד מאיזושוק
דוד קאסעל . די קינדהייט פון א גרויסען מענשען^(*)
ס. ק. אקסאקסאו דאס רויטע בלימעל
ברידער גרים ברעמענער קליזומר
שרה רייזען דער האלץ-העקער
שרה רייזען רבקה אוון גיטל
י. טויפט קלינע מענשעלאָך^(*)
הערבערט ספענסען תחתית המתים^(*)

PARY

ענין זעטן, וואס זעגען בעזיזהעט מיט א שטערענול, יענען בע-
שטימט בענין זעטערע קינדרער.
ענין זעלר קינדער-יבילאַטעל פונט פערלאג "יודייש" ווערט צו-
געדריות א גײַע סעיינ, און וועלבער עס געהען אַרְנִין מעשהלען פון אַ-
דערען, רב. גרטס, לאָגֶן, פֿאַלְקְסְמֵעַשְׁלֵעַר אַן לעבענו-בּוּרְזִינְגְּעַן פון
דייַּעַס מענשען, אַיְינְקְטָעָרֶס פֿאַר קִינְדָּעָר אַן לִיכְטָעָז וַיְסַעְנְשָׂמְטְלִיבָּי
זונען ער